

«Утверждаю»
Директор школы
 Г.К.Басова
« 2 » 08 2019г.

**Рабочая программа
по родной (марийской) литературе
для учащихся 7 класса
на 2019-2020 учебный год**

Рассмотрено на заседании методобъединения Протокол № <u>1</u> « 31 » 08 2019 г. Руководитель методобъединения С.С.Пирогова	«Согласовано» зам. по УВР В.И.Волкова « 31 » 08 2019 г.
---	---

Умылтарымаш.

Сылнымутан литератур мут искусство радамашпура. Тудокалыкыниленэртымекорныжым, кызытсеилышыжым, йулажым, ойгыжым, куанжымйылмепоянлыкгочпочынпуа, лудшоенынилышумылымашыжымкумданда, чонешыжепорокойышымшындара: чынымшоадеч, сайым уда дечойыраш, паша деке кумыланлияш, порылыкверчтыршаштуныкта; самырыктукумыланмутын, ойынвийжымшижынмошташ, шочмойылмым да мутискусствыйораташ, шкешонымырашумылтаренмошташкорнымпочеш.Веткажепроизведенийыннегызше – илышчын да айдемекокласекыл.

Программыш идейно-тематический да сылнылыкшотыштоойртемалтшогышо, тунемше-влакынийготышланкелшыше произведений-влакымпуртым. Тыгодымурыкыштотунемшашдечпоснашкесемынлудаш да канашаш, монгыштолудаш произведений-влактемлалтыт. Нуноурыкыштоыштентолмо пашам шуют да тунемше-влакымшукойодышланшкесемынвашмутымпуаш, шонкалаш, лончылаш, иктешлаштарат.

Вес ойыртег: туныктышопрограммышпуртым произведений-влаккоклагычкелшышыжымойырен, жапымшкесемынпалемденкертеш. Но тыгодым паша радам, туныктымойон, ойлымо да возымо паша-влаккоклаштекылийшаш.

Программыште произведений-влакланпуымоумылтарымаштуныктышылан паша радамымпалемдашполша. Тыгодыммарий литератур денекыдалашшколланлукмошинчымашстандартым, Марий образовательный учрежденийынкугыжанышконцепцийжым, этнокультурный компонентан учебный план-влакым, кугыжанышдоктриным, методикынийодмыжымшотышналын пашам ыштыман.

7 класс программшке общественный сынан, илышымкумданавалтыше произведений-влакпурат. Я Элексейнын, «Ормок», К.Васинын «Юкей Егоров», О.Шабдарын «Акырсаман», В.Юксернын «Вудшо йога – серже кодеш» да молат. А.Тимиркаевын «Тукымкылже», «Шочмошепкаже», Й.Кырлян «Шочмокечыже», Ш.Булатын «Шийпамашыже» да молатфилософско-нравственныйсынанулыт, айдемынилышыште верже нерген, курымлавошттолшопробеме-влакымлудшынончыкыжолуктыт. Литератур теорий гыч сведений-влакаткумдан, произведений-влакынидейно-художественныйсодержанийыштденекылдалтпочылтыт.

Урок гычурокушсылнымутый деке кумылшочшаш, произведенийымшкесемынлудашчоншупшаш. Тыгекугураккласслаштешинчымашымналашнегыхзышталтеш.

Литератур теорий гыч сведений-влак: архаизм, портрет, пейзаж; ассонанс, аллитераций, метафор, авторский отступлений; почеламутынчоналтмыже, ритм, рифма, стопа, сонет; амфибрахий, анапест,монолог, диалог; тема ден идей, план, эпиграф, символ; почеламутденевозымо кугу жанран поэтический произведений; мыскара.

Наизусть тунемшаи произведений-влак:

ЙыванКырля «Шочмокече» С.Вишневский «Шунашонымашке»

А.Тимиркаев «Шочмошепка» В.Колумб «Мыйын корнем»

Шадт Булат «Шийпамаш» А.Бик «Сонет-влак»

Ю.Артамонов «Киндетперканлийже» В.Режеж-Горохов «Изи ялем»

Учебно-тематическое планирование по марийской литературе в 7 классе

Количество часов всего 35 часов; в неделю 1 час.

На изучение тем – 28 часов, для развития речи – 6 часов, для внеклассного чтения – 1 час.

Планирование составлено на основе «Марий литератур программе 5-11 класслан», ГОУ ДПО (ПК)С «Марийский институт образования», 2005г.

Литература:

1. «Марий литератур программе 5-11 класс», Йошкар-Ола, 2005.
2. «Марий литератур 7 кл., учебник-хрестоматий, П.А.Апакаев, А.Т.Тимиркаев, Йошкар-Ола, 2008.

Дополнительная литература _____

№	Тема урока	Ко л- во ча со в	Тип урока	Характерис тика деятельнос ти уч-ся или виды учебной деятельнос ти	Виды контроля, измерители	Планируемые результаты освоения материала	Дом. задание	Дата прове дения
1	Я.Элексейн – марийкалыкынилышыж ымкелгынпалыше писатель	1	У темымтунем маш	Мутланыма ш, лудмаш	Йодышланваш мут	Писательынилышкорны жымсай палаш		
2 - 3	«Ормок» повесть	2	У темымтунем маш, пенгыдемды маш, иктешлымаш	Беседе, текст дене паша	Йодышланваш мут, тест	Образ- влакымчынумылаш, ойыртемыштымужынмо шташ, лончыленмошташ		
4	<u>Й.Л.П</u> «ОрмокденЛотай» сочинений	1	Йылмелывыр тыме урок	Тушка паша	Сочиненийымвозымаш		“Чодыраште” ужашымшкесемын монгыштолудаш	
	<u>Ш.С.Л.У.</u> С.Чавайн «Дезертир-влак»		Монгыштолу дмаш	Лудмаш, каласкалыма	Йодышланваш мут	Образ- влакымчынумылаш,		

			ш	ойыртемьштымужынмошташ, лончыленмошташ		
5 - 6	Ким Васин.«Юкей Егоров» ойлымаш Сложный план	2	У темымтунем маш Канашымаш Иктешлымаш	Сылнынлуд маш, каласкалыма ш, творческий паша, планымчон ымаш	Йодышланваш мут, Писательынылышкорны жымсай палаш, кок тушка геройын сын- кунышт; койышыштым, илышпозицийыштым, ойлымашынчоналтмыж ым, йылмеойыртемжымужы нмошташ	Сложный план почешмонгысосочи ненийымвозымаш
7	ЙыванКырла – поэт, киноартист. «Шочмокече» почеламут	1	У темымтунем маш	Беседе, сылнынлуд аш, творческий паша	Йодышланваш мут, наизусть	Поэтынылышкорныжым сай палаш, поч-тым наизусть палаш
8	<u>Й.л.п.</u> Почеламутым наизусть каласкалымаш «Муралтеммыйывырте н» Литератур теорий: ассонанс, аллитераций, метафор,	1	Йылмелывыр тыме паша Утемымтуне ммаш	Лудмаш, творческий паша Беседе, текст дене паша,	Термин-влакымтунемаш, текстыштемуйнмошташ	

	почеламутынчоналтмыже, ритм, стопа, рифме.			Творческий паша.			
9 - 1 0	ШабдарОсып. «Акырсаман» повесть Литератур теорий: монолог.	2	У темымтунем маш, пенгыдемды маш, иктешлымаш	Беседе, лудмаш, творческий паша, вуймутымпу ымаш, планымчон ымаш	Йодышланваш мут	Ш.О.ильшкорныжым, произв-ын ид-темат. Содержанийжым палаш, геройывашталттолмы жымэскераштунемаш; монолог нергенумылымашымна лаш	
	<u>Й.л.п.</u> повесть почеш сочинений (темымшкеойырат)		Монгышто пашам шуктымаш	Творческий паша	Сочиненийымвозымаш		
1 1	<u>Ш.с.л.у.</u> В.Исенеков. «Капартукум»	1	Канашымаши ктешлымаш	Беседе, лудмаш, творческий паша	Йодышланваш мут, тест	геройывашталттолмы жымэскераш	
1 2	А.Тимиркаев. «Тукумкыл» почеламут «Шочмошепка»	1	У темымтунем маш	Беседе, каласкалыма ш Лудмаш,	Сылнынлудма ш Йодышланваш мут	Тун шонымашымчынумыла ш, сылнынлудаштунемаш. Почеламутынйылмыжы	Почеламутым наизусть тунемаш

Почеламутынчоналтмыж е(ритм, стопа, рифме)			танастарыма ш		мэскераш, шонымашымумылаш.	
1 3	Я.Элексейн.«Кумыжэртн е»	1	У темымтунем маш, Пенгыдемды маш, иктешлымаш	Лудмаш, содержаний почешкалас калымаш	Йодышланваш мут, наизусть каласкалымаш	Ойлымашыныйылмыжы мэскераш; наизусть тунемаш.
1 4 - 1 5	В.Юксерн. «Вудшо йога – сержекодеш»	2	У темымтунем маш, Пенгыдемды маш, иктешлымаш	Канашымаш , планымчон ымаш	Викторина, тест	Писатель творчестважым палаш, произ- ынсодержанийжымнала ш
1 6	<u>Й.Л.П.</u> Сочинений «Келшенилымаште – илышчын».	1	Йылмелывыр тыме урок	Планымчон ымаш,тушка паша	Сочиненийымвозымаш	
	<u>Ш.С.Л.У.</u> Б.Данилов. «Миша – артиллерист», Н.Арбан. «Мичуш».		Монгыштолудмаш		Сылнынлудма ш	Произв-н содержани- йыштымчынымылаш
1 7	Шадт Булат. «Шийпамаш» почеламут	1	У темымтунем	Каласкалым аш, текст	Йодышланваш мут, наизусть	Поэтытворч. корны- жым палаш; поч-

			маш	дене паша		ынсылнылыкшымуужаш, сылнынлудаш наизусть тунемаш.
1 8	Й.л.п. Почеламутым наизусть сылнынкаласкалымаш. «Шийпамаш» поч-тдене паша. Литератур теорий: кок слоган стопа (ямб ден хорей). Ударениян да ударенийдыме (мужской да женский) рифме	1	Йылмелывыр тыме паша	Текст дене паша	Наизусть	Поч-т размер нергенумылымаш.
			Утемытуне ммаш	Практика	Почеламутынр азмержым палаш	
1 9	В.Сузы. «Вакшйоньшта» ойлымаш.	1	У темытунем маш, пенгыдемды маш, иктешлымаш	Сылнынлуд маш, каласкалыма ш	Йодышланваш мут, содержанийым каласкалымаш	Ойлымашынсодержани йжым да тун шонымашыжымумыла ш, илышденетанастаренле кташ.
2 0	Ойлымашынсодержаний жеденепаша. Литератур теорий: эпиграф, антитеза.	1	Иктешлымаш урок	Канашымаш , планымчон ымаш	Тест, йодышланваш мут	Герой- влакынпурымашышт

	<u>Ш.с.л.у.</u> И.Ломберский. «Чынлумжо Кузьма».	Монгыштолудмаш		Йодышланваш мут,.	Герой- влакынпурымашышт
2 1	М.Шкетан. «Ече» ойлымаш.	1		Содержаний почеш паша, канашымаш, планымчон ымаш	Йодышланваш мут, Мыскараойлымаш- влакымлудашкумыланд аш; мыска-ранчоналт- мыжымэскераш
2 2	«Парашют» ойлымаш	1	Канашымаш урок	Каласкалым аш, танастарыма ш,	Йодышланваш мут, мыскаранчоналтмы- жымэскераш, содержанийымумылаш
2 3	М.Шкетанынмастарлык ше, возымойылмеойыртемже . Сатира ден юмор.	1	У темымтунем маш, Пенгыдемды маш, иктешлымаш	Каласкалым аш, текст дене паша, суретлымаш , словарный паша	Викторина але тест Юмор денсатирымойырэнмош таш.
	<u>Ш.с.л.у.</u> М.Шкетанын «Меранлу», «Команмелна», «71 подкинде»	Монгыштолудмаш		Текст дене паша	Литературный викторина Юмор денсатирымойырэнмош таш.
	<u>Й.л.п.</u> Сочинений. «Мыскаранюзовойже»		Йылмелывыргыме паша		

Текст дене паша

Сочиненийыммонгыштовоzymаш

2 4 - 2 5	Ю.Артамонов. «Киндетперканлийже»	2	У темымтунем маш, пенгыдемды маш, иктешлымаш	Текст дене паша, танастарыма ш, каласкалыма ш	Йодышланваш мут	Ойлымашын тун шонымашыжымчынум ылаш, повестымлудашкумыл андаш, ужашым наизусть тунемаш
2 6 - 2 7	Й.Л.П. кинденергенужашым наизусть каласкалымаш. Г. Матюковский «Сенымашкорнодене»	1 1	Йылмелывыр тыме паша Утемымтуне маш, пенгыдемды маш, иктешлымаш	Текст дене паша	Сылнынлудма ш	Романынсылнылык-ше, калыкилышйула- влакым палаш(суанйула, салтакымужататымейула).
2 8	С.Вишневский. «Шунашонымашке».	1	У темымтунем маш	Текст дене паша	Сылнынлудма ш, наизусть	Поч-н тун шонымашыже, наизусть тунемаш
2	А.Бик. «Сонет-влак»	1	У	Текст дене	Йодышланваш	Сонетынойыртемжыму

9	Литератур теорий: сонет, амфибрахий, анапест.	темымтунем маш	паша, практика	мут Почеламутымл ончылымаш, размержым палаш	жынмошташ, турло вере илышемарий-вл. нерген палаш, наизусть тунемаш.
	<u>Ш.с.л.у.</u> А.Бик. «Зинуш», «Мыйыншудырем», С.Вишневский «Поро кече»	Монгыштолудмаш	Текст дене паша, шкевуя паша,	Сылнынлудмаш	Шкешонымашымкаласе нмошташ
3 0 - 3 1	В.Сапаев. «Мом каласет, Миля?»	2 У темымтунем маш, пенгыдемды маш, иктешлымаш	Текст дене паша, мутланымаш, гешрой-влакымтана старыма	Йодышланваш мут	Повестынсодержаний жым палаш, герой-влакынкойышыштымой ыренмошташ
	<u>Й.л.п.</u> сочинений.	Йылмелывыртыме паша Монгыштосочиненийымвозымаш.	Текст дене паша	Йодышланвозымовашмут	

3	Валентин Колумб.	1	У	Текст дене	Йодышланваш	Поэмынсылнылыкойыр
2	«Мыйын корнем».		темымтунем	паша,	мут,	темжымуужынмошташ;
	Поэмын гражданский		маш,	мутланыма	сылнынлудма	наизусть
	сынже, чоналтмыже.		пенгыдемды	ш	ш	каласкалаштунемаш.
	Шочмойбылме.		маш,			
			иктешлымаш			
3	<u>Й.Л.П.</u> наизусть	1	Йылмелывыр	Текст дене	Йодышланваш	Наизусть каласкалымаш
3	каласкалымаш		тыме урок	паша,	мут	
				шкевужа		Почеламутынсодержан
	В.Регеж-Горохов. «Изи		Утемымтуне	паша,	Викторина але	ийжым да тун
	ялем»		ммаш,	беседе,	тест	шонымашыжымчыным
				мутланыма		ылаш.
			пенгыдемды	ш		
			маш,			
			иктешлымаш			
4,	Иктешлымаш урок:	1	Ушештарени	Беседе		
5			ктешлымаш			
			урок			